

Gevangen, in een kooi

Vier oktober:ierendag. Vandaag denken we aan alle dieren: leven zij in vrijheid of zitten ze opgesloten? Hebben ze een groot leefgebied of worden ze met uitsterven bedreigd? Waarom sluiten we dieren eigenlijk op? We kijken samen naar dieren die vast zitten. Wat vinden de kinderen daar eigenlijk van? En hoe ziet dat er uit: een dier van stof, gevangen in een kooi?

BASISPLAN vakgerichte doelen

titel	Gevangen, in een kooi
groep	5 – 6
onderwerp	dieren, gevangenschap, opgesloten, dierentuin
vlak/ruimtelijk	ruimtelijk
beeldaspect	textuur (hoe voelt iets aan) compositie (kader)
materiaal/techniek	bewerken van textiel
type les	verbeelding
vakgebied	natuur en milieu

Opdracht

De beeldende probleemstelling

Maak van lapjes stof en draad een afbeelding van een dier (of dieren) in gevangenschap. Versterk met textuur en patroon de huid van het dier. Zorg voor een beklemmend gevoel door gebruik te maken van kadrering

Betekenis

De kinderen leren over het verschil tussen gevangenschap en vrijheid van dieren. Waarom sluiten we dieren op? Hoe zou het voelen om opgesloten te zitten? Associaties: dierentuin, kennel, dierenasiel, dieren thuis.

Vorm

De kinderen besteden aandacht aan textuur: Hoe voelt een dierenhuid aan? Daarnaast wordt er aandacht besteed aan de compositie, door gebruik te maken van een nadrukkelijk kader (tralies) en door te letten op de patronen op dierenhuiden.

Materiaal

Een lap van 20 x 30 cm jute, grote variatie aan lapjes stof, naalden fijn en grof, draad fijn en grof in verschillende kleuren.

Beschouwing

De kinderen leren door te kijken naar afbeeldingen hoe dat er uit ziet: een dier in gevangenschap. Ze kijken ook naar de werking van tralies en de huid en tekening van dieren.

Werkwijze

De kinderen leren dat je voor een fijne draad, een dunne naald met een klein oog moet gebruiken. Voor een dikke draad gebruik je juist een naald met een groot oog. Je pakt een naald met een spitse punt als je door fijn geweven stof wil steken. Voor grof geweven stof, gebruik je een stompe naald. De kinderen leren ook hoe ze met draad verschillende lijnen kunnen maken.

Onderzoek

De kinderen onderzoeken:

- hoe de kadrering het beklemmende gevoel versterkt
- hoe je met stof de huid van dieren kan weergeven
- hoe je het vastzetten van stofjes kan gebruiken als motief van een dierenhuid of voor detaillering

LES/ PROCESFASEN een korte handleiding

Organisatie	Zet alle materialen klaar. Laat kinderen eventueel vooraf afbeeldingen van een dier in vrijheid (natuurlijke omgeving) zoeken.
Oriëntatiefase	
Introduceren	Lees het verhaal voor van een dier in gevangenschap, kijk naar een filmpje van Teleblik of laat een kind een huisdier in een kooi meenemen.
Informereren	Bespreek daarna de begrippen gevangenschap en vrijheid. Stel de vraag: Waarom sluiten wij dieren op? Hoe zou het voelen om opgesloten te zitten? Bekijk een aantal foto's van dieren in gevangenschap. Welk dier is hier afgebeeld? Hoe weet je dat? Leg uit dat het door de vorm maar ook door de textuur komt. Dieren hebben natuurlijk een specifieke vorm: een vierkant of een langgerekt lijf, grote of kleine oren, een spitse snuit of een platte neus, poten of vleugels. Maar ook de textuur van de huid is kenmerkend voor een dier. Is de huid harig of glad, zacht of hard, glibberig, bobbelig of rimpelig? En welk patroon heeft de huid of de vacht? Is het een gevlekte, gestreepte, geschubde of juist egale vacht? Kijk nog eens goed naar de dieren in een kooi. Welke afbeelding geeft je het meest een beklemmend gevoel? Waardoor komt dat? Leg uit dat dit door de compositie komt, de lijnen van de tralies. De dikte en hoeveelheid van de tralies zijn bepalend voor een beklemmend gevoel, maar ook de hoeveelheid ruimte om het dier. Als een dier krap in een kooi zit, geeft dat een heel ander gevoel, dan een ruime kooi.
Instrueren	Binnenkort (of vandaag) is het dierendag. Wij gaan met stof en draad een afbeelding maken van een dier in gevangenschap. Laat verschillende soorten stof zien en vraag voor welk dier een bepaalde stof geschikt is. Laat de techniekvoorbeelden zien. Er zijn veel talloze manieren om de stof vast te zetten. Je kan met het vastzetten van de stof meteen details aanbrengen. Vraag dan hoe je kan laten zien dat het dier gevangen zit. Laat zien op welke manieren je met draad lijnen kan maken en hoe je daarin kan variëren. Leg tot slot ook uit dat je verschillende naalden hebt (groot of klein oog, stompe of spitse punt). Vraag wanneer je welke naald gebruikt. Leg uit dat de dikte van de draad de grootte van het oog bepaald en dat de fijnheid van de stof bepalend is of je een naald met een stompe of een spitse punt gebruikt.
Uitvoeringsfase	Start met het kiezen van een of enkele dieren. Laat de kinderen eerst schuiven voordat ze de dieren vastzetten. Laat ze goed bepalen wat voor en wat achter de tralies komt. Stel de volgende reflectievragen: Welk dier wil jij in een kooi zetten? Met welke stof kan je dat dier het beste maken? Hoe ga je de huid van het dier weergeven? Welke steken kan je daarvoor gebruiken? Hoe laat je zien dat je dier gevangen zit? Waar komen de tralies? Met welke steken maak jij de tralies? Is er nog een andere manier waarop je dat kan doen? Welke vind je beter en waarom? Kinderen die klaar zijn kunnen alvast op zoek gaan naar een afbeelding van hun dier in vrijheid. Het is ook mogelijk met dit onderdeel de les te starten. Als voorbereiding nemen ze dan een foto van een dier in vrijheid mee.
Nabeschouwings fase	Hang alle dieren op een goed zichtbare plek naast elkaar op: de afbeelding van het dier in vrijheid steeds direct naast het werkstuk van het dier in gevangenschap. Bekijk gezamenlijk het werk en stel de volgende vragen: Wijs eens twee dezelfde dieren aan. Hoe kan je zien dat het om een ... gaat? Welke technieken zijn er gebruikt om dit dier een passende huid/vacht te geven? Welk dier zit erg opgesloten? Hoe komt dat? Welk dier zit in een kooi, maar geeft je geen beklemmend gevoel. Hoe komt dat?

Accenten of opmerkingen

Werken met naald en draad is tijdrovend. Zoek daarom voor je groep naar een goed evenwicht tussen de grootte van het werk en de tijd die je ervoor uittrekt. Let op: het werk mag niet te klein zijn omdat stofjes en draad grove materialen zijn.

Klokhuisaflevering: de dierentuin (14 minuten). Telebliknummer 35987.
